

Onderwerp: Nieuwe werkwijze voor de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit en Stadsbouwmeester

BBV nr.: 2016/250355

1. Inleiding

Binnen de gemeente Haarlem is er veel zorg voor de Ruimtelijke Kwaliteit. Vooral in de afgelopen 15 jaar zie je dat er streng op wordt toegezien nieuwbouw en renovatie in te passen in de bestaande stedelijke structuur. Dit actieve beleid werpt duidelijk zijn vruchten af: de stad ligt er prachtig bij. Voor de ruimtelijke expertise vullen Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK), de stadsbouwmeester en het ambtelijk apparaat elkaar aan. Wij willen aan dit samenspel vasthouden, maar er is aanleiding hierin een aantal wijzigingen door te voeren. In de eerste plaats vanwege de Omgevingswet, die van gemeenten vraagt om een afgewogen eigen invulling van de welstandstoets. Voorts is aan de orde dat het contract van de stadsbouwmeester eind dit jaar afloopt en we dus een nieuw besluit over de invulling moeten nemen. In 2014 is aan de raad toegezegd over rol en functie van zowel de ARK als de stadsbouwmeester met een voorstel te komen, rekening houdend met de financiële randvoorwaarden die er zijn. Een toelichting op dit collegebesluit is opgenomen in bijlage 1.

2. Besluitpunten college

1. Het onafhankelijk advies op de ruimtelijke kwaliteit bij projecten en bouwaanvragen in Haarlem wordt verricht door de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit.
2. De lasten van het besluit bedragen € 25.000,- ten behoeve van de vernieuwde werkwijze van de ARK. Daar staan extra baten bouwleges tegenover. Het college stelt de raad bij de eerstvolgende bestuursrapportage voor om de lasten te ramen op beleidsveld 4.1. Duurzame stedelijke ontwikkeling en de baten op beleidsveld 6.3 Openbare orde en Veiligheid.
3. De functie van de stadsbouwmeester te continueren in een afgeslankte vorm met een inzet van gemiddeld 4 uur per week en toegespitst op het geven van onafhankelijk ruimtelijk advies op groot stedelijke ontwikkelvraagstukken.
4. Per 1 januari 2018 een stadsbouwmeester te benoemen overeenkomstig de onder besluitpunt 3 geschetste inzet, voor de periode van ten minste vier jaar, met de mogelijkheid van een verlenging tot ten hoogste een tweede periode van vier jaar. Waarbij over de tweede periode op dat moment separate besluitvorming plaats heeft.
5. Met de huidige stadsbouwmeester te bespreken om zijn contract overeenkomstig de onder punt 3 geschetste inzet met de periode van een jaar te continueren. tot 1 januari 2018.
6. De lasten van het besluit bedragen € 18.000,- ten behoeve van de ateliers van de ARK en de stadsbouwmeester. Het college stelt de raad bij de eerstvolgende bestuursrapportage voor om deze kosten vanaf 2017 te dekken uit beleidsveld 5.1 Openbare ruimte en mobiliteit en voor 2016 om deze te onttrekken aan de bestemmingsreserve ISV Wonen.
7. Het college stuurt dit voorstel ter bespreking naar de Commissie Ontwikkeling.

3. Beoogd resultaat

We bereiken doorerschikking en accentuering van taken maximale ruimtelijke kwaliteit voor de stad en de burger.

De ARK wordt direct verantwoordelijk voor het onafhankelijk advies op projecten en bouwaanvragen. Dit via een vernieuwde werkwijze met openbare vergaderingen, ateliers als nieuwe vorm van interactie met de stad en een meer naar buiten gerichte werkwijze.

De rol van de stadsbouwmeester (geen lid van de ARK) wordt opnieuw ingericht en toegespitst op het geven van advies over stedelijke en regionale (ruimtelijke) ontwikkelingen.

4. Argumenten

Het besluit past in het ingezet beleid

Aangesloten wordt op de doelstelling uit Programma nr. 4.1. Duurzame stedelijke ontwikkeling van de begroting: een hoogwaardigere stedelijke omgeving zodat de aantrekkelijkheid van Haarlem behouden blijft.

Rollen en taken worden expliciet benoemd

Inspelend op de omgevingswet wordt vastgelegd dat op basis van de nota ruimtelijke kwaliteit de brede welstand toets geldt. Door zowel de ARK als de stadsbouwmeester hierin een eigen accent te geven en deze zich op hun specifieke taak te richten, worden procedures naar de burger toe overzichtelijker en korter.

We behouden het goede en voegen vernieuwingen toe

De ervaringen met de ARK rond de advisering op de ruimtelijke kwaliteit zijn positief. Varianten als uitbesteden of outsourcen bieden noch organisatorisch, noch financieel, meerwaarde. Vandaar dat wordt voorgesteld de adviesrol voor bouw projecten blijvend neer te leggen bij de ARK.

Kleine bouwaanvragen worden ambtelijk afgedaan

Om het werkpakket van de ARK beheersbaar te houden binnen de beschikbare uren en voldoende tijd te houden voor projecten met een brede ruimtelijke impact, is er in 2013 al voor gekozen om kleine bouwaanvragen, die passen binnen het bestemmingsplan (uitgezonderd monumenten), ambtelijk af te doen. We houden hier aan vast. Uiteraard is dit nooit een statisch gegeven. ARK en de ambtelijke organisatie houden over deze kleine bouwaanvragen de uitwisseling. Dit past binnen de strekking van de komende omgevingswet.

Een proactieve houding van de ARK draagt bij tot ruimtelijke kwaliteit

Met de zogenaamde Kamer 3, gaat de ARK vroegtijdig met de indiener van een bouwaanvraag in gesprek en bezien hoe een bouwproject maximaal kan voldoen aan de gestelde kwaliteitscriteria (nota Ruimtelijke Kwaliteit). Dit ook voor de overwegend eigen gemeentelijke projecten in de openbare ruimte.

Het houden van ateliers vergroot de feeling met de stad

Door periodiek in een buurt of wijk een atelierbijeenkomst te organiseren rond een thema of project, wordt bereikt dat de ARK zich beter dan nu kan inleven wat er rond een thema of project leeft. Dit komt de latere kwaliteitsadvisering ten goede. In deze ateliers kunnen de stadsbouwmeester en de ARK elkaar inhoudelijk voeden.

Door wrijving ontstaat glans

Dit geldt wanneer de ARK en de indiener van een bouwproject elkaar over en weer voeden en stimuleren tot het bereiken van het maximaal haalbare kwaliteitsniveau. Op het niveau van de stad ontstaat dit, doordat de stadsbouwmeester een kritische (luis-in-de-pels) inbreng biedt in een rol als onafhankelijk adviseur naar het college. Hij draagt hiermee bij aan het scherp maken van keuzes.

Het beperken van de contractduur houdt de stadsbouwmeester scherp en kritisch

Voor een kritische houding is het van belang de inzet van dezelfde stadsbouwmeester aan termijnen te binden. Hiermee wordt bereikt dat hij of zij met creativiteit en zonder zich te veel met ontwikkelingen te vereenzelvigen, kan manifesteren (luis in de pels rol). Vandaar dat wij voorstellen om ingaande januari 2018 een stadsbouwmeester te benoemen voor vier jaar, met de mogelijkheid van een verlenging van een tweede termijn van nogmaals vier jaar. Deze datum is gekozen om voldoende tijd te hebben om een stadsbouwmeester te selecteren en geeft de huidige stadsbouwmeester de mogelijkheid om, indien met hem tot een contractverlenging kan worden gekomen, bestaande werkzaamheden af te ronden.

Financiële paragraaf

ARK:

Vanuit twee oorzaken nemen de kosten van de ARK toe. Enerzijds door de groei van het aantal bouwprojecten. Deze kosten circa € 25.000,- wordt gedekt binnen het totaal van de inkomsten uit bouwleges, rekening houdend met extra legesinkomsten die de komende jaren worden verwacht vanwege de toename aan bouwaanvragen. Daarnaast wordt een nieuwe meer pro-actieve werkwijze voor de ARK voorgesteld die maakt dat meer ureninzet nodig is dan waarvan nu in de begroting wordt uitgegaan. De bovengenoemde pro-actieve werkwijze moet in een later stadium van het proces ook weer tijds winst opleveren. In de Programmabegroting 2016 is overigens nu een bedrag ad. € 35.000,- opgenomen.

Voor de bovengenoemde atelierinzet door de ARK is een bedrag van € 10.000,- per jaar benodigd. Dit kan niet ten laste van de bouwleges gebracht worden. Dit is namelijk niet te koppelen aan een specifieke bouwaanvraag. Er wordt voorgesteld om het benodigde budget voor deze ateliers ten laste te brengen van het budget initiatieven hetgeen recht doet aan de doelstelling van de ARK.

Stadsbouwmeester:

Tot 2014 bedroegen de kosten van de stadsbouwmeester € 136.000,-. Met het opstellen van de begroting 2014 is dit budget door een financiële taakstelling uit het Coalitieprogramma grotendeels uit de begroting gehaald. (Zie invullen van de taakstelling voor de afdeling Ruimtelijk Beleid nota Voorgenomen Reorganisatie afd. Ruimtelijk Beleid BBV nr. 2015/309518).

Dit betekent dat er nu een budget van € 12.000,- structureel beschikbaar is, wat onvoldoende is om een adviseur van kwaliteit - zoals de functie van stadsbouwmeester – adequaat in te zetten. Jaarlijks is een budget van ten minste € 20.000,- benodigd. Omdat dit bedrag niet anderszins te vinden is, wordt aan de raad voorgesteld om het huidige budget van € 12.000,- te verhogen met € 8.000,- ten laste van het initiatievenbudget.

Beide budgetaanpassingen zijn mogelijk vanaf 2017 aangezien het budget voor 2016 geheel verplicht is. De genoemde activiteiten worden voor 2016 betaald uit reserve ISV-Wonen.

5. Risico's en kanttekeningen

Komen tot afstemming tussen stadsbouwmeester en ambtelijke organisatie

Door de ambtelijke organisatie wordt op stedelijk regionaal vlak deelgenomen in tal van verbanden en project groepen. Dit maakt het gewenst dat er voldoende afstemming is met de stadsbouwmeester en over het advies dat hij geeft.

Voorkomen moet worden dat beide, de stadsbouwmeester en de organisatie, naast elkaar komen te staan. Dit vergt ook naar de stadsbouwmeester toe een aandachtspunt en een competentie om hierop goed in te spelen.

Slagkracht ARK wordt bepaald door vooroverleg tussen voorzitter en secretaris

De secretaris van de ARK heeft in de voorbereiding naar de ARK een belangrijke functie. Dit kan de secretaris kwetsbaar maken. Daarom is het van belang dat hij open en proactief naar anderen toe zaken neerlegt en deelt.

6. Uitvoering

Op basis van de besluitvorming worden voor de leden van de ARK meerjarige contracten afgesloten. De ARK nieuwe stijl komt tot een nieuw protocol waarin de werkwijze wordt vastgelegd, dat het huidige protocol vervangt en aanvult. Het betreft hier het vastleggen van interne werkwijze, die past binnen de kaders van dit raadsbesluit en geen afzonderlijke besluitvorming meer vergt.

Over de nieuwe werkwijze van de ARK wordt in afstemming met de afdeling Communicatie gerichte informatie naar de stad gepleegd.

Voor de nieuwe stadsbouwmeester is uitgangspunt dat deze per 1 januari 2018 start, waarmee rekening wordt gehouden met een overgang termijn voor de huidige stadsbouwmeester. Dit onder de aanname dat met hem tot een contract verlenging kan worden gekomen. Mocht over deze contract verlenging geen overeenstemming met de huidige stadsbouwmeester worden bereikt, dan zal de nieuwe stadsbouwmeester eerder dan 1 januari 2018 worden aangesteld. Voor de stadsbouwmeester geldt de in hoofdstuk 6. van de bijlage gegeven taakomschrijving.

7. Bijlage

Bij het collegebesluit hoort één bijlage t.w. Toelichting bij collegebesluit “Naar een nieuwe rol voor de ARK en Stadsbouwmeester”.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester